

แบบคำถามที่ประชาชนให้ความสนใจ และสอบถาม
ประจำเดือน กรกฎาคม ๒๕๖๗
ส่วนทะเบียนราษฎร

คำถามที่ ๑. ส่วนที่สุด ที่ มท. ๐๓๐๙.๑/ว ๒๘๐ ลว. ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ เรื่องการแก้ไขระเบียบสำนักทะเบียนว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อต้องการแก้ไขรายการของสำนักทะเบียนอื่นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความสับสนในการปฏิบัติงานว่าเมื่อแก้ไขรายการในระบบแล้วต้องขีดทับแก้ไขในเล่มทะเบียนบ้านด้วยหรือไม่ หากต้องแก้ไขในเล่มทะเบียนบ้านแล้วต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วยหรือไม่ ยึดถือระเบียบหรือหนังสือสั่งการใด ทั้งนี้ขอความอนุเคราะห์อ้างอิงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ **แนวทางพิจารณา** สำหรับกรณีดังกล่าว หากมีการแก้ไขปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลแล้วจะต้องแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร โดยใช้วิธีขีดฆ่าคำ หรือข้อความเดิมแล้วเขียนคำหรือข้อความที่ถูกต้องแทนด้วยหมึกแดง พร้อมทั้งลงชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้ ห้ามลบ ขูด หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เลือนหายไป

ข้อกฎหมาย/หนังสือสั่งการ

๑) ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๒๑

ข้อ ๑๒๑ รายการต่าง ๆ ที่นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากนายทะเบียนลงรายการในแบบพิมพ์เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรไว้แล้ว หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่จะเป็นเพราะเขียนผิดหรือผิดพลาดเพราะเหตุอื่นใดก็ตาม จะลบ ขูด หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เลือนหายไปไม่ได้ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าคำหรือข้อความเดิม แล้วเขียนคำหรือข้อความที่ถูกต้องแทนด้วยหมึกสีแดง พร้อมทั้งลงชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับไว้

๒) หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ส่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑ /ว ๒๘๐ ลว. ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔

๑. กรณีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนบ้าน ทะเบียนบ้านกลาง สตรีบัตร มรณบัตร ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย ทะเบียนประวัติคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และเอกสารการทะเบียนราษฎรอื่น ซึ่งมีรายการไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง อันเกิดจากการคัดลอกรายการผิดพลาด ไม่ครบถ้วนหรือจัดแจ้ง บันทึกรายการผิดซึ่งเกิดจากการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงของผู้แจ้ง และหรือเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบก็ตาม ให้ผู้ประสงค์จะขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการยื่นคำร้องตามแบบ ท.ร. ๓๑ ต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือสำนักทะเบียนแห่งอื่นก็ได้

คำถามที่ ๒. กรณีประชาชนมาติดต่อขอแก้ไขรายการมารดาในทะเบียนบ้าน รายการสัญชาติ จากเมียนมาเป็นสัญชาติไทย เนื่องจากได้สัญชาติไทยหลังจากแจ้งเกิดบุตรไปแล้วสามารถดำเนินการให้ได้หรือไม่อย่างไร และใครเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ ทั้งนี้ ขอความอนุเคราะห์อ้างอิงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ **แนวทางพิจารณา** กรณีแก้ไขรายการสัญชาติในช่องรายการสัญชาติของบิดาหรือมารดาของเจ้าของประวัติในเอกสารการทะเบียนราษฎรจากสัญชาติอื่นหรือไม่มีสัญชาติเป็นสัญชาติไทย เป็นอำนาจของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นต้องตรวจสอบพยานเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเดิมหรือหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย เป็นต้น และสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริง เมื่อพิจารณาเห็นว่าพยานหลักฐานดังกล่าวเชื่อถือได้ ก็ให้แก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร

ข้อกฎหมาย...

ข้อกฎหมาย/หนังสือสั่งการ

- ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕/๑ (๒)

ข้อ ๑๑๕/๑ (๒) การแก้ไขรายการสัญชาติในช่องรายการสัญชาติของบิดาหรือมารดาของเจ้าของประวัติในเอกสารการทะเบียนราษฎรจากสัญชาติอื่นหรือไม่มีสัญชาติเป็นสัญชาติไทย เนื่องจากการคัดลอกรายการผิดพลาด หรือบิดามารดาได้สัญชาติไทยหรือได้เปลี่ยนแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเดิมหรือหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย เป็นต้น และสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริง เมื่อพิจารณาเห็นพยานหลักฐานดังกล่าวเชื่อถือได้ ก็แก้ไขรายการในเอกสารทะเบียนราษฎรตามคำร้อง

คำถามที่ ๓. กรณีบุคคลถูกจำหน่ายด้วย ทร.๘๗ แล้ว ต่อมาเสียชีวิต สามารถแจ้งการตายได้หรือไม่ และต้องใช้หลักฐานอะไรในการแจ้งการตาย ทั้งนี้ ขอความอนุเคราะห์อ้างอิงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ **แนวทางพิจารณา** กรณีดังกล่าว สามารถแจ้งการตายได้ ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ตายหรือแห่งท้องที่ที่พบศพ โดยนายทะเบียนจะเรียกและตรวจสอบ บัตรประจำตัวของผู้แจ้ง หนังสือรับรองการตาย (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่คนตายมีชื่อและรายการบุคคล (ถ้ามี)

ข้อกฎหมาย/หนังสือสั่งการ

๑) ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖๑ และ ข้อ ๖๒

ข้อ ๖๑ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนในท้องที่ตายในบ้าน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบบัตรประจำตัวของผู้แจ้ง หนังสือรับรองการตาย (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่คนตายมีชื่ออยู่และรายการบุคคล (ถ้ามี)

(๒) ลงรายการในมรณบัตร ทั้ง ๓ ตอน

(๓) จำหน่ายรายการคนตายในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน โดยประทับคำว่า “ตาย” สีแดง ไว้หน้ารายการคนตาย

(๔) มอบมรณบัตร ตอนที่ ๑ และหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๕) มรณบัตร ตอนที่ ๒ รายงานตามระเบียบที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๓๒ (๒)

(๖) มรณบัตร ตอนที่ ๓ ส่งหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งผู้ซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๘)

(๒) ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) และมอบหลักฐานการรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งไว้

(๓) นายทะเบียนอำเภอดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๒)-(๖)

ข้อ ๖๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนต่างท้องที่ตายในบ้าน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ดำเนินการตามข้อ ๖๑ และให้ระบุในมรณบัตรด้านบนซ้ายว่า “คนต่างท้องที่”

(๒) ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนที่คนตายมีชื่อในทะเบียนบ้าน

(๓) เมื่อได้รับตอนรับมรณบัตร ตอนที่ ๒ จากสำนักทะเบียนกลางแล้ว จึงจะจัดส่งมรณบัตร ตอนที่ ๓ ไปยังหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

(๔) กรณีไม่ทราบว่าเป็น...

(๔) กรณีไม่ทราบว่าคนตายมีชื่อในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนใดให้ส่งมรณบัตรตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อดำเนินการต่อไป

๒) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๑

(๑) คนตายในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายภายในยี่สิบสี่ ชั่วโมงนับแต่เวลาตาย ในกรณีที่ไม่มีเจ้าบ้าน ให้ผู้พบศพแจ้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่พบศพ

(๒) คนตายนอกบ้าน ให้บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีการตายหรือพบศพแล้วแต่กรณี หรือท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย หรือเวลาพบศพ ในกรณีเช่นนี้จะแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ได้

คำถามที่ ๔. กรณีเด็กเกิด วันที่ ๒๐ เม.ย. ๒๕๖๗ เสียชีวิต วันที่ ๒๓ เม.ย. ๒๕๖๗ ที่โรงพยาบาลเดียวกัน บิดามารดา ยังไม่ได้แจ้งเกิด อยากทราบว่า จะต้องไปแจ้งเกิดก่อน จึงจะแจ้งการตาย หรือแจ้งการตายได้เลย ทั้งนี้ ขอความอนุเคราะห์อ้างอิงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ **แนวทางพิจารณา** กรณีเด็กเสียชีวิตก่อนแจ้งการเกิด เมื่อพิจารณาถึง “ สภาพบุคคล ” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕ วางหลักว่า สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอด แล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย ฉะนั้น การรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรจะกระทำได้ เฉพาะกรณีบุคคลที่ขอแจ้งการเกิดเป็นผู้ที่มีชีวิตอยู่ในขณะแจ้งการเกิดเท่านั้น ดังนั้น นายทะเบียนสามารถรับแจ้งการตายเพื่อออกใบมรณบัตรได้ แต่ไม่สามารถรับแจ้งการเกิด และออกสูติบัตรได้ เพราะจะกลายเป็นการรับแจ้งการเกิดให้กับคนตายซึ่งไม่มีสภาพบุคคล ตามกฎหมายจึงไม่อาจทำได้ จะกระทำได้เฉพาะกรณีบุคคลที่ขอแจ้งการเกิดเป็นผู้ที่มีชีวิตอยู่ในขณะแจ้งการเกิดเท่านั้น

ข้อกำหนด/หนังสือสั่งการ

๑) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๘ วรรค ๑

มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งใช้คำว่าเมื่อมีคนเกิด...ให้แจ้งการเกิด...ซึ่งคำว่า “ คน ” น่าจะต้องหมายถึงผู้มีสภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย ฉะนั้น การรับแจ้งเกิดและออกสูติบัตรจะกระทำได้เฉพาะกรณีบุคคลที่ขอแจ้งการเกิดเป็นผู้ที่มีชีวิตอยู่ในขณะแจ้งการเกิดเท่านั้น

๒) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕

มาตรา ๑๕ สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย

๓) หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๔๒๓ ลว. ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ตอบข้อหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแจ้งเกิดเด็กที่เสียชีวิตแล้ว

คำถามที่ ๕. กรณีคนถูกหมายจับ ชื่อเข้าทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน ซึ่งหมายจับขาดอายุความ ประสงค์ที่จะดำเนินการปลดล็อกและย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลาง บุคคลนั้นต้องนำหลักฐานอะไร มาแสดงเพื่อขอปลดล็อกรายการของตนเอง ทั้งนี้ ขอความอนุเคราะห์อ้างอิงกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ **แนวทางพิจารณา** กรณีรับแจ้งการย้ายบุคคลตามหมายจับออกจากทะเบียนบ้านกลาง ให้นายทะเบียนตรวจสอบรายการ บุคคลที่ประสงค์จะแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลาง ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรว่ามีรายการอยู่จริง หรือไม่ เป็นบุคคลที่อยู่ระหว่างติดตามตัว ตามหมายจับหรือไม่ และเรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้งเพื่อพิสูจน์ว่า เป็นบุคคลตามรายการ

ในทะเบียนบ้านกลาง...

ในทะเบียนบ้านกลาง เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หรือ หลักฐานที่ทางราชการออกให้ซึ่งมี รูปถ่าย เป็นต้น และหากผู้แจ้งไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าว ให้สอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือที่รู้จักบุคคล ตามทะเบียนบ้านกลางอย่างน้อย ๒ คน และเรียกตรวจหลักฐานที่แสดงว่าหมายจับนั้นได้ขาดอายุความ เช่น หลักฐานการส่งไม่ฟ้องของอัยการ หลักฐานการรับรองจากพนักงานสอบสวนหรือศาล เป็นต้น

ข้อกฎหมาย/หนังสือสั่งการ

๑) ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๘๘

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับการแจ้งการย้ายเข้า ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้ง

(๒) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะแจ้งย้ายเข้า แล้วตรวจสอบใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒

(๓) รับแจ้งการย้ายเข้า

(๔) เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๕) มอบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านพร้อมหลักฐานการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๖) ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๒ ตอบรับไปยังสำนักทะเบียนต้นทางภายใน ๗ วัน

(๗) ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๓)

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งผู้ซึ่งอำนาจการทะเบียนกลางกำหนด ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๑๑)

(๒) ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) - (๒)

(๓) นายทะเบียนอำเภอดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๓) - (๔)

๒) หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๖๒ ลว. ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

(๑) ให้นายทะเบียนศึกษาคู่มือการใช้งานระบบโปรแกรมและแนวทางปฏิบัติในการย้ายบุคคล ที่ศาลออกหมายจับและยังไม่ได้ตัวมาดำเนินการในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ออกหมายจับ มาเพิ่มชื่อเข้าทะเบียนบ้านกลาง ตามที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมาย อย่าให้เกิดความผิดพลาดจากเหตุแห่งการไม่เข้าใจแนวทางปฏิบัติ และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน

แนวทางปฏิบัติของนายทะเบียนเกี่ยวกับย้ายบุคคลที่ศาลออกหมายจับและยังไม่ได้ตัว มาดำเนินการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ออกหมายจับเข้าทะเบียนบ้านกลาง ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

(ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๖๒ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๓)

กรณีนายทะเบียนได้รับแจ้งจากเจ้าบ้านหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่าบุคคลตามหมายจับของศาลนั้นได้เข้ามามอบตัวต่อเจ้าพนักงานหรือถูกจับตัวได้แล้ว หรือถูกเพิกถอนหมายจับก่อนการย้ายชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวเข้าทะเบียนบ้านกลาง เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการมอบตัวต่อเจ้าพนักงาน หรือถูกจับได้แล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการแก้ไขสถานะบุคคลจาก “สถานะบุคคลอยู่ระหว่างการติดตามตัวตามหมาย” เป็น “สถานะปกติ ” โดยรับคำร้องด้วยโปรแกรมการบริการออกคำร้อง ทะเบียนราษฎร ท.ร. ๓๑ หลังจากนั้นให้เข้าใช้งานโปรแกรม “ทะเบียนการแก้ไข หรือ จำหน่ายรายการบุคคลและบ้าน” และเลือกปฏิบัติงานตามเลขคำร้อง

กรณีนายทะเบียนได้รับแจ้งจากเจ้าบ้านหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าบุคคลตามหมายจับของศาลนั้นได้ปฏิบัติตามหมายจับแล้วหรือถูกเพิกถอนหมายจับภายหลังการย้ายชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวเข้าทะเบียนบ้านกลาง เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการปฏิบัติตามหมายจับหรือถูกเพิกถอนหมายจับแล้วให้นายทะเบียนดำเนินการแก้ไขสถานะบุคคลจาก “ สถานะบุคคลอยู่ระหว่างการติดตามตัวตามหมาย ” เป็น “ สถานะปกติ ” โดยถือปฏิบัติตามข้อ ๖ หลังจากนั้นจึงดำเนินการรับคำร้องขอแจ้งการย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางต่อไป